

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Copula cum Vidua, num. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Concubinatus.

2. Dubitamus primò de concubinato, qui quamvis possit esse inter conjugatos, sacro ordine initiatos, Religiosos &c. & sic pertinere ad alias species, tamen, quia frequentius est inter solutos, huc merito illū reducimus.

Respondeo, concubinatus non solum est, quando quis concubinam domui retinet, sed etiam quando foris extra domum, modo ad illam per modum habitus, ut libet, accedat. Vtrumque periculosum peccatū, propter continuationem peccandi, duasque poenas habens; una est in foro interno, ut non possit concubiniarius absolvi, nisi ē domo eiiciat concubinam, vel si ea habitet extra domum, nisi firmiter proponat, ad illam non accedere, addita experientia alicujus temporis, juxta prudentiam Confessarij.

3. Quid si eiici non possit? de hoc alibi & non pauca dicta à nobis sunt, sicut etiam alibi & de modo, quo ejusmodi habitualia peccata sint apud sacerdotem deponenda:

c. In Meth. conf. li. 3. c. 3. adde Bonac. de mat. q. 4. p. 14. n. 22.

Altera poena est in foro externo. Tridentinum f. enim decrevit, ut concubiniarius ter ab Episcopo admonetur, qui, nisi respiciat, excommunicetur; quod si per annum in excommunicatione perseveraverit, castigetur. concubina item ter admonetur, quæ nisi respiciat, eiiciatur à civitate, vel etiam ex Diocesi. De poenis concubinarij lege Azor. g. concu-

subjacet, sed post sententiam, lege citatos.

f. lib. li. 2. c. 1. §. 7. g. Azor. p. 3. lib. 3. c. 6. h. Trid. sess. 25. c. 14. i. DD. cit. quibus adde Sayr. to. 1. clavis reg. lib. 8. c. 2. Graff. li. 2. c. 76. Tol. li. 1. c. 46.

Copula cum vidua.

4. Dubitamus secundò, an copula cum vidua sit simplex fornicatio? Respondeo, ita; quia vidua soluta est; & licet Navarrus l. putet, hanc, si fornicetur, seu ut loquuntur jura, inhonestè vivat, amittere tutelam filiorum, ante sententiam judicis, probabilius tamen est, non amittere, nisi post sententiam.

I Navarr. in man. c. 27. n. 67.

Instas pro Navarro: vidua amittit tutelam per secundas nuptias, etiam ante sententiam, ergo & per vitam fornicariam. Respondeo, nego consequentiam; nam illud prius expressè sic decretum est in jure, hoc posterius nequaquam.

5. Rursus eadem vidua si fornicetur intra annum luctus, etiam per unicum actum, amittit omnia bona, vel legata sibi ex liberalitate à marito relicta, sed post sententiam, n. quia hæc est poena. At si post annum luctus fornicetur, nihil amittit; o ratio est, quia jura loquuntur solum de anno luctus, cur ergo ad alios extendamus? Annum luctus jura civilia tantum faciunt, ac reverentur, ut si intra illum transeat vidua ad secundas nuptias, velint, p. eam amittere legata sibi à vi-

T 2

legibus

legibus q̄ Canonicis est abrogata, quia cuilibet soluto matrimonium inire, liberum est.

n̄ Videatur omnino Sanc. de matr. li. 7. d. 91. n. 2. o Gloss. in auth. de rest. §. si. v. maligne. Cov. in 4. Decret. 2. p. c. 7. n. 12. p. l. 1. c. de secundis nuptijs. q̄ in c. fin. de secund. nuptijs, & ibi Innocent. num. 1. Hostiensis, num. 8.

6. Denique, si maritus usumfructū vel legatum relinquat uxori, si castē non vivat, ante sententiā legatum amittit, etiam in conscientia, quia in eo casu, illa non est p̄cena, sed conditio à marito requisita. Illud noto, hoc, castē vivere, excludere omnem illicitam copulam (non r̄ ergo secundas nuptias) etiam unam vel alteram (sic mihi videtur, licet sciam, aliter aliquibus videri) imo etiam occultam. Ratio est, quia quamvis v. g. mentiri semel, non faciat mendacem, at in materia castitatis, p̄sertim respectu feminæ, semel cecidisse, est, non castē vixisse; conijce ex eo, quod si sciretur, usque ad mortem, ut inhonestā, reputaretur. Conijce rursus, quia si forte concipiat, jam per novem menses, dum habet in utero, inhonestā merito habetur: imo & semper deinceps, filio illegitimo existente teste luxuriæ matris. Cum ergo unus casus, etiam occultus, ex se ferat conceptionem, & totius vitæ dedecus, causabit in casu nostro exclusionem à legato debito castē viventi. Dixi (in casu nostro) nam quando illud, castē vivere, exposcitur non ut conditio, sed in p̄enam delicti, id quod ex verbis testatoris colligi debet, probabile est

exposci, crimen esse alijs notum, quia debet probari in foro externo, & requirit sententiā judicis.

r̄ Molina, Sanc. Vasq. Dica. apud Dian. p. 10. t. 15. ref. 21. f̄ Ros. silvest. apud Sanc. li. 7. de matr. d. 91. n. 32.

Est nihilominus probabilis contraria sententiā, t̄ idest, legatum reliquum uxori, si castē vixerit, intelligendum esse, non de turpitudine occulta, sed de ea, quæ alijs sit cognita; ita ut scemina existimata tanquam honeste & castē vivens, p̄sente sibi in conscientia licet legatum. Ratio est, quia valde p̄sumi potest, virum respexisse ad honorem apud homines, non vero ad ipsam naturam turpitudinis. Idem propter eandem rationē esse de ea, quæ communiter reputatur virgo, si virgini relinquatur legatum vel hereditas, probabiliter u docent non pauci. Multo magis, si non recipiendo legatum, deberet propria turpitudinem palam fieri.

t̄ Castropal. t. 5. dis. 4. p. 13. §. 7. cui adhæret Dian. p. 10. tr. 23. ref. 8. alios citans, licet contrariam dicat esse probabiliorē, vide etiam ib. tr. 15. re. 21. u Martin. de S. Joseph. Trullench. Layman, alijsq. ab eod. Dian. cit. d. ref. 3. versu, confirmatur hæc opinio.

7. Porro non puto, illud (si castē vivat) excludere omne peccatum contra castitatem. Unde si polluat, si impudicē tangat &c. dummodo non sit copula, poterit & legatum consequi, quia, in locutione hominum communis illud, castē vivere, excludit illicitas copulas, non vero ejusmodi ex se occultos turpitudinis actus. Atque

que id iam conscientia; nam in foro externo, si forte ad illud deducantur ejusmodi impudici tactus, cum sint vehementes conjectura de copula, facile feminam à legato repellent.

x. *Sayr. t. 1. Cla. l. 8. c. 2. num. 8. l. Sans. ib. n. 39. a. Caslr. t. 5. dis. 4. p. 13. §. 7. n. 20.*

Copulam non perficiens.

8. Dubitamus tertio, an fornicans incepta copula possit, & obligetur illam inceptam non perficere, quamvis adsit periculum effusionis seminis extra vas? sed de hac re dicam, §.

u. *Infr. c. 3. §. 5. n. 16.*

Copula cum sponsa alterius.

9. Dubitamus quartò, an copula cum sponsa alterius de futuro, sit fornicatio, an adulterium? Respondeo, esse fornicationem, x quia per sponsalia nondum sponsus jus in sponsæ corpus consecutus est. contra, quia jus hoc consequitur ad matrimonium, siue consummatum, siue etiam tantummodo ratum, ideo tunc adulterium erit.

Ignorantia in fornicatione.

10. Dari posse ignorantiam invincibilem circa præceptum non fornicandi, saltem apud Barbaros, & incultos, probabile est, quia non admodum manifestè illud deducitur ex primis principiis luminis naturalis. lege citatos.

z. l. *Axor. p. 2. li. 3. c. 9. r. 1. Fas. l. c. in dec. c. 1. n. 14.*

CAPVT SECVNDVM.

§. I.

De sacrilegio.

IN methodo sic a habes. Pergi- mus ad sacrilegium, quod duplex in hac materia est. Alterum quod contrahitur ex persona sacra, alterum ex loco sacro.

a. *in Meth. exp. conf. li. 2. c. 7. §. 5.*

Sacrilegium ex persona sacra.

Quoad primum, quod est, quando aliquis, qui Deo per votum castitatis se consecravit, adhuc turpia quæcumque, v. g. mollitiem, fornicationem, &c. non veretur admittere, certum est, ut ex Methodo cap. 1. §. 8, præsertim nn. 52. constat, non oportere explicare, an semel, an pluries castitatem voverit, quia id non addit differentiam specialem.

3. Quæstio igitur superest, an quis violat votum solemne castitatis, id explicare teneatur, an sit satis, sic fateri: violavi votum castitatis; quod est querere, an votum simplex, & solemne, (quod quidem solemne habent tum professi, tum Sacerdotes) differant specie?

4. Dico, esse probabilissimum, & tutumque in praxi, non differre specie, atque adeo solemnitatem illam voti non esse necessario declarandam.

T 3

Ratio